

Trafiklysmetoden

Børne- og ungdomstilbuddet Stjernehusene

Redskab og formål

Stjernehusene bruger trafiklysmetoden til risikovurdering og mere bredt som et pædagogisk værktøj i arbejdet med børnene og de unge.

Redskabet beskriver barnets/den unges adfærd i henholdsvis grøn, gul og rød zone. Og det beskriver personalets pædagogiske tiltag og handlemuligheder i forhold til adfærden. Personalets mål er at træne og udvikle børnene, det kan kun ske, når barnet eller den unge er i sin grønne zone. I gul eller rød zone skal medarbejderne støtte og guide barnet eller den unge til en mere hensigtsmæssig adfærd.

Indhold

Stjernehusene bruger tre skemaer – et for grøn (habituel zone), et for gul (problemadfærd) og et for rød (konfliktzone).

I hvert skema beskrives barnets/den unges adfærd – tegn – og personalets handlemuligheder med hen- syn til:

- opmærksomhed/impulsivitet
- motorik – grov og fin
- psykisk adfærd, humør, sindsstemning
- sociale relationer
- samværsform, samspil
- ydre påvirkninger
- venskaber
- konfliktløsning
- aktiviteter
- afledning
- andet.

Se et eksempel på et udfyldt skema på næste side.

Sådan bruges skemaet

Målgruppe

Skemaerne udfyldes for alle børn og unge i Stjernehusene.

Hvem udfylder skemaerne

Det team (3-4 medarbejdere), der er tilknyttet barnet/den unge drøfter i fællesskab, hvordan skemaerne skal udfyldes. Alle teams har været på inter- nat, hvor medarbejderne sammen udfyldte skemaerne for 'deres' børn og unge.

Fremover udfyldes skemaerne, når der flytter et nyt barn/ung ind.

Skemaerne justeres løbende, efterhånden som personalet lærer barnet bedre at kende og opbygger tillid. Og efterhånden som børnene udvikler sig. Ligeledes ved nye behandlingstiltag.

Dokumentation

Skemaerne opbevares i 'strukturmappen', der indeholder beskrivelser af alle børn og unges dagsstrukturer. Mappen ligger på personalekontoret på den afdeling, hvor barnet bor. Desuden har de medarbejdere, der er tilknyttet barnet, skemaerne.

Skemaerne indgår i det samlede pædagogiske arbejde. Skemaerne bruges også i samarbejde med skolen, hvis barnet fx har problemer med at tage imod læring eller andet.

Erfaringer

Stjernehusene har arbejdet med trafiklysmetoden i den nuværende form i ca. et halvt år. Processen med at udvikle og tilpasse skemaerne har været givende. Det har ført til mange gode faglige diskussioner, hvor personalet har drøftet deres praksis.

Skemaerne er et godt pædagogisk redskab, fordi det er praksisnært. Det er et godt 'opslagsværk', især for nye medarbejdere og vikarer, som hurtigt kan sætte sig ind i, hvordan de kan støtte et barn eller en ung i forhold til en given adfærd.

Medarbejderne oplever, at arbejdet med skemaerne har højnet fagligheden på tværs af de fem enheder, der hører under Stjernehusene, fordi personalet har fået et fælles værktøj og sprog.

Borger-APV – Stjernehusene

Risikovurdering vedr.: Dreng 11 år

GRØN – Habituel zone	TEGN	PÆDAGOGISKE TILTAG
Opmærksomhed Impulsivitet	Han er samarbejdsvillig – følger guidning og struktur. Kan komme med ønsker i forhold til eget behov og starte en dialog. Kan holde pause alene.	Vi udfordrer ham i forhold til selvhjulpenhed i dagligdagen. Vi har en anerkendende tilgang og støtter ham i alenetid.
Motorisk Grov og fin	Han vil og kan fysisk udfoldelse. Er god til alt kropsligt og håndværksmæssigt, hvis det fanger hans interesse.	Vi fokuserer på succesoplevelser og stiller krav til ham, som han kan honorere.
Psykisk Humør Sindsstemning	Han er glad og positiv, kan lave sjov og har humor. Har et smittende godt humør. Er charmerende og høflig. Er vellidt og har gode manerer. Er i stand til at sætte ord på sine følelser.	Ved at støtte og anerkende ham kan vi træne og udvikle hans færdigheder. Vi lytter til hans ønsker og følger dermed initiativ – hvis det er muligt.
Sociale relationer	Han indbyder til samvær og formår at være sammen med andre børn og unge i kortere tid. Kan vise hensyn og give færdigheder videre. Udviser empati og vil gerne gøre noget godt for andre. Har styr på rigtig og forkert adfærd især overfor børn.	Ved at støtte og anerkende ham kan vi træne og udvikle hans færdigheder i at indgå i sociale relationer og få en bedre forståelse af sociale spilleregler.
Samværsform Samspil	Han vil gerne være sammen med personalet og de andre børn og unge for at lave aktiviteter. Er glad og rolig og kommer selv med forslag til aktiviteter. Åbner op og kan fortælle om sin opvækst og familie.	Ved at støtte og anerkende ham kan vi træne og udvikle hans færdigheder til at omgås andre på en hensigtsmæssig måde. Vi er lyttende og interesseret i hans fortælling om opvækst og familie. Vi dømmes ikke i forhold til rigtig og forkert. Vi støtter ham i at opretholde kontakten til familie.
Ydre påvirkninger	Han er modtagelig for nye tiltag og bliver ikke påvirket af uforudsete ting.	Vi guider ham gennem strukturen og gør dagen forudsigelig for ham.
Venskaber	Han giver udtryk for, at han har venner. Bruger personen til at få opfyldt egne behov.	Vi vurderer, at han ikke indgår i venskaber, men har overfladiske bekendtskaber.
Konfliktløsning	Han formår at løse en konflikt med et andet barn/ en ung, når en voksen er til stede.	Vi er lyttende og observerende, om det foregår på en hensigtsmæssig måde, som begge parter kan acceptere.
Aktiviteter	Han er glad for alle kropslige og fysiske aktiviteter og er i stand til at give udtryk for, hvad han gerne vil. Han er ikke bange for at prøve nye ting.	Dette støtter vi ham i. Hvis vi vurderer, at det er godt for hans trivsel og udvikling, sættes aktiviteten i værk.
Afledning	Han afledes hurtigt ved aktiviteter, hvor der er ydre påvirkninger.	Hvis han bliver skærmet, kan han fastholdes i længere tid.
Andet	Han bruger ofte splitting for at opfylde egne behov.	Det er vigtigt, at vi altid forholder os til hans struktur og til indbyrdes aftaler.

FAKTA

Børne- og ungdomstilbuddet Stjernehusene, Aalborg Kommune

Stjernehusene er et tilbud til børn og unge med betydeligt og varigt nedsat psykisk funktionsniveau, uhen-sigtsmæssig og evt. udadreagerende adfærd, tidlig følelsesmæssig skade, opmærksomheds- og udviklingsforstyrrelser mv. Stjernehusene består af et døgntilbud med 13 pladser, et aflastningstilbud med 6 pladser fordelt mellem ca. 30 børn og unge, samt et skole- og dagtilbud med i alt 12 pladser. Ydelserne omfatter Servicelovens §§ 67 og 107.

Borger-APV – Stjernehusene

Risikovurdering vedr.: Dreng 11 år

GUL - Problemadfærd	TEGN	PÆDAGOGISKE TILTAG
Opmærksomhed Impulsivitet	Han bliver rastløs, kommer ud fra værelset mange gange for at opnå kontakt, han formår ikke at være alene på værelset.	Vi guider ham tilbage på værelset og er der kort tid, hvorefter vi trækker os igen.
Motorisk Grov og fin	Han bliver let frustreret hvis han oplever, at nogle er bedre til tingene end ham, laver for mange fejl og taber i den aktivitet, han deltager i (fx en fodboldkamp). Andre får skylden for hans ikke-formåen. Han brokker sig højt over episoden.	Vi fortæller ham, at han skal slappe af/geare ned for at kunne fortsætte aktiviteten. Sætter ord på, at det er okay ikke at være god til alting. Vi bruger spejling til at gøre ham mere bevidst.
Psykisk Humør Sindsstemning	Han prøver grænser af og vil sætte dagsordenen. Brokker sig højt, og andre får skylden for hans ikke-formåen. Bliver urolig og skeløjet, når han er træt eller på 'overarbejde' i forhold til at holde strukturen og ikke blive frustreret eller gal.	Vi støtter og afgrænser ham. Vi bevidstgør ham om, hvem der sætter dagsordenen og forholder ham strukturen.
Sociale relationer	Han formår ikke at indgå i sociale relationer, men han kan selv sige fra overfor de andre børn og vælger at være sammen med den voksne ifølge strukturen. Han bliver tiltagende grænsesøgende overfor personalet for at få hjælp til at finde ro.	Vi afgrænser og bevidstgør ham om, hvem der sætter dagsordenen og taler med ham om, hvordan man omgås andre. Det er vigtigt, at konflikten stoppes, da den ellers eskaleres hurtigt.
Samværsform Samspil	Han bliver hoverende og provokerende i samspillet med andre børn og unge, prøver at tage styring over dem.	Vi appellerer til hans sociale færdigheder, bevidstgør ham om, hvem der sætter dagsordenen, og taler med ham om, hvordan man omgås andre. Det er vigtigt, at konflikten stoppes, da den ellers eskaleres hurtigt.
Ydre påvirkninger	Hvis han bliver utryk i forhold til strukturen, vil han tage styringen og sætte dagsordenen. Han bliver motorisk urolig og højt. Bliver frustreret over manglende forudsigelighed.	Vi skal synliggøre overfor ham, at de voksne har overblikket og passer på ham.
Venskaber		
Konfliktløsning	Han prøver, men tager udgangspunkt i egne behov og ikke i fælles interesser. Ønsker at vinde konflikten og tage styringen.	Ved at guide ham kan vi træne og udvikle hans færdigheder til at løse konflikten på en hensigtsmæssig måde.
Aktiviteter	Han vil diskutere regler og retningslinjer for aktiviteten. Giver de andre børn skylden for aktivitetens afvikling, hvis den ikke forløber til hans fordel. Kan ikke udsætte sit behov for en aktivitet til trods for, at den er planlagt. Forsøger at påvirke beslutningen ved få den voksne til at ændre beslutningen.	Det er vigtigt, at den voksne fastholder det aftalte og strukturen og ikke lader sig påvirke.
Afledning	Han kan afledes.	Vi forsøger at flytte fokus evt. ved brug af omvendt psykologi (siger fx: "Du kan ikke nå at få tøj på, inden jeg har hentet mælken i køleskabet.") ved at gøre noget uventet, snakke om interesser, gå ind på hans værelse.
Andet		

Borger-APV – Stjernehusene

Risikovurdering vedr.: Dreng 11 år

RØD - Konfliktzone	TEGN	PÆDAGOGISKE TILTAG
Opmærksomhed Impulsivitet	Han bliver motorisk urolig. Kravler, hopper, skriger, fløjter, skaber uro i huset, kaster sig ind i væggen o.l.	Vi skærmer ham ved at sætte os ind på værelset til ham.
Motorisk Grov og fin	Han er udadreagerende – kaster og sparker til ting i afmagt over, at han ikke er den bedste til den pågældende aktivitet.	Vi starter med at prøve at aflede ved at bruge omvendt psykologi (siger fx: "Du kan ikke score 5 mål på mig på straffespark), flytte fokus, snakke om interesser. Hvis det ikke hjælper, stopper vi aktiviteten. Her skærmer vi ham ved at følge ham ind på værelset, vi bliver hos ham, til han er faldet til ro.
Psykisk Humør Sindsstemning	Han bliver frustreret, ked af det og gal. Han kan ikke sætte ord på disse følelser, hvilket gør, at han får en udadreagerende adfærd.	Vi tager styringen og guider ham i forhold til strukturen. Han skærms fra de andre, det kan være væk fra huset eller på værelset.
Sociale relationer	Han formår ikke at indgå i sociale relationer. Er truende i sin adfærd både verbalt og fysisk. Dette kan udmunde i fysisk vold.	Han skærms fra de andre, ved at vi går på værelset med ham og bliver derinde, indtil der er ro på. Vi tager styringen og guider ham i forhold til strukturen.
Samværsform Samspil	Han formår ikke at indgå i samspillet. Forsøger at få den voksnes opmærksom og kontakt ved uhensigtsmæssig adfærd, som eskaleres, hvis den ikke stoppes.	Han skærms fra de andre ved, at vi går ind på værelset med ham og bliver der, indtil der er ro på. Vi tager styringen og guider ham i forhold til strukturen.
Ydre påvirkninger	Han bliver urolig, når tingene ikke er forudsigelige for ham. Får en uhensigtsmæssig adfærd – slår på ting o.l.	Vi skal skabe ro og forudsigelighed omkring ham. Han kan fx skærms fra de andre børn og unge, som påvirker ham, ved at tage væk fra huset.
Venskaber		
Konfliktløsning	Han bliver selvcentreret og kan kun se eget perspektiv. Kan ikke se sin egen del i konflikten eller en løsning.	Vi kan ikke snakke fornuft til ham. Han skal afgrænses og skærms fra fællesskabet. Vi skal bruge få ord, bevare roen og vise ham, at vi har styringen. Når han igen er i grøn, kan man godt reflektere over konflikten med ham.
Aktiviteter	Han kan ikke indgå i nogen form for aktivitet på en hensigtsmæssig måde. Forsøger kun at skabe konflikt og diskussion. Er det i en aktivitet med andre, forsøger han at sabotere aktiviteten.	Aktiviteten stoppes, og han guides væk. Der kan evt. sættes noget andet i værk væk fra fællesskabet.
Afledning	Han kan ikke afledes.	Han skal afgrænses og skærms fra fællesskabet. Vi skal bruge få ord, bevare roen og vise ham, at vi har styringen.
Andet		